

Slovo k povzbuzení na sobotu 14. listopadu 2020, sobotní památku Panny Marie
Biblická čtení: 3Jan 5-8; Ž 112; Lk 18,1-8

Milé sestry, milí bratři,

dovolte dnes opět tři krátké poznámky, po jedné k oběma dnešním biblickým čtením a třetí k Panně Marii. Máme totiž sobotu a v sobotu, není-li nějaký jiný svátek, se může vždy slavit její liturgická památka.

Nejprve tedy k prvnímu čtení. Třetí list Janův, ze kterého bylo, je opět jedním z nejkratších spisů Nového zákona a Písma svatého vůbec. Původně jde o soukromý list jistému «milému Gájovi», křesťanovi z církevní obce, ve které je představeným jakýsi Diotrefés. Apoštol (anebo nějaký «starší» píšící pod Janovým jménem) v listu Gája chválí pro jeho pohostinnost, kterou poskytuje putujícím křesťanským misionářům, chodícím po vzoru apoštolů světem a hlásajícím evangelium. Pochvala za to a povzbuzení v pokračování je právě obsahem dnešního krátkého úryvku. «Je to přece naše povinnost, abychom se takových lidí ujímali», čteme, protože «tak budeme mít účast v jejich práci při hlásání pravdy».

První, k čemu i nás tak toto čtení vybízí, je tedy pohostinnost vůči těm, kteří pracují pro Boží království. List má na mysli – v souvislostech života prvotních křesťanských obcí – předně křesťanské kazatele, kteří «se vydali na cesty pro Ježíšovo jména a neberou nic od pohanů». Těm je pak třeba poskytnout pohostinnost, pokud ji potřebují.

Ale určitě můžeme apel dnešního úryvku rozšířit a zobecnit jej, a to na pohostinnost vůči mnohým dalším, kteří jinými způsoby žijí a hlásají evangelium, například když konají něco dobrého, když pracují a vynakládají své síly v prospěch druhých, když dobrovolně (anebo aspoň nad rámec svých pracovních povinností) pomáhají druhým. I tito potřebují, abychom jim nabídli svou pohostinnost, abychom se tak stali, jak praví řecký originál textu, «spolúčiniteli» či «spolupracovníky pravdy» (řecky je to doslova *synergoi té alétheiá* a také sv. Jeroným ve Vulgátě překládá jako *cooperatores veritatis*). Dobro a pravda mají k sobě přeci velmi blízko a jsou vždy nějak Boží.

Co to znamená, o jakou pohostinnost se může ve všech těchto případech jednat? Většinou to možná nebude znamenat pohostinnost v tom nejpůvodnějším smyslu – dát najíst a napít a nabídnout střechu nad hlavou, byť i toho někdy může být a je samozřejmě potřeba. Mnohem častěji to může znamenat pohostinnost v širším smyslu: Jakoukoli snahu být nějak podporou těm, kteří se v duchu evangelia pro dobro druhých obětavě nasazují.

Pohostinnost mající možnost na sebe brát různé formy – od té klasické až po všemožné formy finančního, hmotného, lidského zázemí a různé podpory, v neposlední řadě podpory modlitební – je pak úkolem zvláště těch, kteří z různých důvodů nemohou anebo třeba ani nechťejí konat určité dobro „v první linii“ (máme-li použít tohoto dnes tak nadužívaného slovního spojení). „Druhá linie“ a „zázemí“, „týl“ jsou také nezbytnými, bez nich by „první linie“ existovat a pracovat nemohla. Proto je potřeba, aby i v „druhé linii“ byli obětaví a otevření lidé. I ti se svou velkorysou pohostinností mohou také stát skutečnými *synergoi té alétheiá* či *cooperatores veritatis*, «spolupracovníky pravdy», respektive dobra. Vždyť i Gájus přesně takovým – poskytovatelem pohostinství, zázemím pro hlasatele evangelia – právě byl...

V evangelijním úryvku čteme Ježíšovo podobenství, spíše tedy příměr o nepoctivém soudci, který nakonec vyslyší prosbu chudé vdovy, aby se jí zastal. Nevyslyší ji však proto, že by byl dobrý, vždyť «Boha se nebál a na lidi nedal», ale pro její neodbytnost.

Jestliže některé vztahy, principy a věci „fungují“ zde na zemi, o to více musí platit u Boha. Tak by mohlo být ponaučení také parafrázováno. Podobenství tak vlastně svébytným způsobem postihuje jeden z rozměrů toho, co klasická křesťanská teologie a filozofie pojmenovala jako *analogia entis*, příbuznost bytí na základě vnitřní podobnosti. Myslí se tím určitá podobnost – i při vší daleko větší nepodobnosti – stvořeného bytí s bytím Božím. Tedy,

že vše jsoucí, dobré, pravdivé, jednotné a krásné zde na zemi je jakýmsi odleskem toho, jak je tomu v Bohu. Na základě toho můžeme o Bohu také vůbec něco říci, například že je dobrý anebo že je náš otec, a to proto, že dobrota anebo otcovství tak, jak je známe ze svého (stvořeného) světa, nejsou zcela nepodobná dobrotě a otcovství (nestvořeného) Boha, i když ty Boží je nekonečně přesahují.

Samozřejmě, že dnešní evangelijní přirovnání je ještě trochu jiného rázu – soudce není dobrý, ale špatný. Ale právě tím zdůrazňuje onu ještě větší nepodobnost: Jestliže tady na zemi platí, že úpěnlivá prosba může být vyslyšena pro svou neodbytnost, a to i jinak nespravedlivým soudcem, o co více to musí platit u Boha, který je Dobro samo: «A Bůh by se nezastal svých vyvolených, kteří k němu volají ve dne v noci, a nechal by je dlouho čekat?»

Evangelijní úryvek nám tak připomíná, jak vůbec o Bohu můžeme přemýšlet a rozjímat: Můžeme o něm smýšlet i „po lidsku“, ale vždy s vědomím, že nekonečně převyšuje naše poznání i smýšlení, že je sice nějak podobný tomu, jak o něm smýšlíme a potažmo mluvíme, mnohem více však nepodobný, vše převyšující.

Na základě toho se můžeme pokusit rozvinout i naše předešlé rozjímání: Je to totiž právě dobro, pravda, jednota a krása našich skutečných činů, které se Bohu nejvíce podobají, i když je Bůh zcela převyšuje. Proto také dobrota v prospěch druhých, nasazení se pro dobro – ať už v „první“ či „druhé“ linii anebo zcela v „zázemí“ – je něčím, co nás opravdu činí «spolupracovníky pravdy», Bohu aspoň nějak podobnými.

Kéž proto i připomínka základní křesťanské formulace vztahu stvořeného s Nestvořeným jako *analogia entis* je nám k dobrovolnému konání dobra – ze všeho na světě nejvíce podobného Bohu, Pánu Ježíšovi – svébytným povzbuzením, ať už toto dobro konáme přímo, anebo poskytujeme „jen“ pohostinství těm, kteří je činí...

Třetí dnešní poznámka se týká Panny Marie. I ona může přeci být vnímána jako naprosto jedinečný a samozřejmě nedostižný vzor pohostinství – vždyť její lůno pohostilo samotného Božího Syna, když se silou Ducha svatého stala jeho lidskou matkou. Vtělením Božího Syna se právě Panna Maria stala největší možnou «spolupracovnicí pravdy». I ona byla ovšem – v jistém smyslu, vzhledem ke Kristu – spolupracovnicí „v druhé linii“, totiž tou, která poskytla právě nezbytné pohostinství. Pohostinství mateřského lůna, pohostinství mateřské péče a ochrany.

Kéž rozjímání o Panně Marii, o jejím porození Krista světu je nám povzbuzením v touze také poskytnout Kristu pohostinství ve svém životě, ve svém nitru, a tak mu umožnit, aby se i z nás nějak znovu „rodil“ do světa, lidem kolem nás, ať už skrze naše aktivní konání dobra anebo skrze aktivní podporu těch, kteří dobro přímo konají, což je vlastně také dobra konání...